

BOLANDER, GUSTAF ERIC

**Strödda anteckningar rörande Götheborg.
=Anon.= Götheborg, tryckte hos L.
Torbjörnszon, 1825. /Beställning./.**

Göteborg
1825

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

EOLANDER

[Faint handwritten text]

Sv. Saml.

Geogr. Sv.

(B.)

Göteborg

1700-1829

Strödda anteckningar
rör. Got., 1825 och
Tillägg vid --- 1826
äro här författa
av Eustaf Eric Polander

f. i Got. 16/11 1772
† kort före jul 1826.

● färgare & fadern

En av honom interfol.

ex. jämte andra
annotationsstyfven

hos Konsulinnan

Åsta Polander i

Kungälv

(A. Bachström)

Strödda Antefningar

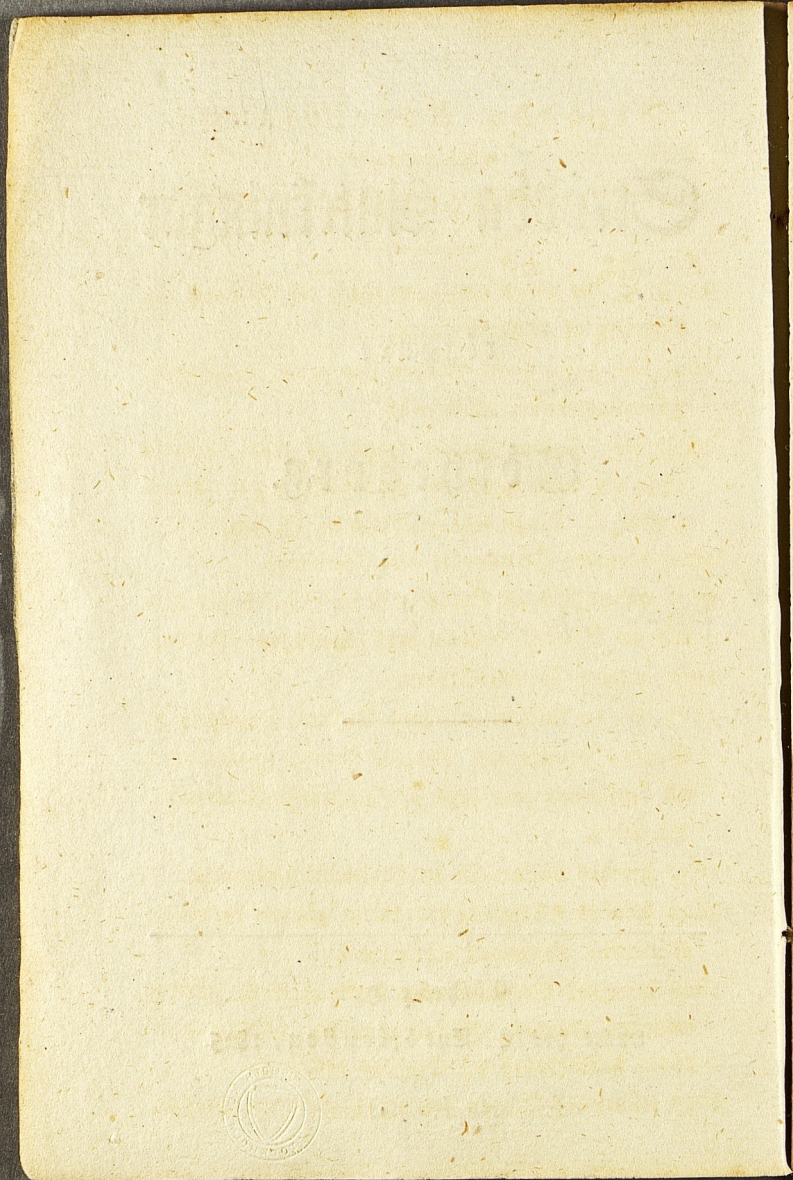
rörande

Göteborg.

Göteborg,
tryckte hos L. Torbjörnsson, 1825.

(Beskrifning.)

Strödda Antefningar

rbrände

Götheborg.

- 1618 **B**lef första ritningen gjord till Stadens anläggning af Adler Salvins.
- 1621 den 4 Juni fick Staden sine ordin. Privilegier, Fästningswerken påbörjades.
- 1623 blef Lyffa Kyrkan byggd af trä; nedrefes 1634 och ombyggdes af Holländskt tegel. Burg-grefve D. Lange lade grundstenen till den.
- 1624 börjades Jernhandel med Wernland.
• • anbefalles 48 Soldater ifrån Sjöwedahls Härad att Rotwis bestrida waktållningen i Staden.
- 1630 anlades Trivial-Skolan.
- 1633 den 10 Augusti inwigdes Gustavi Domkyrka af Super-Intendenten Andreas Prytz; grundstenen till densamma war lagd af Justitiä-Præsidenten N. Wrejeson.
- 1640 gjordes början till en Gymnasti-inrättning.
- 1644 hotades Götheborg för första gången fiendeligt af Danska Konungen Christian IV.
- 1648 inwigdes Christinå eller Lyffa Kyrkan. Sluss-qvarnen anlades, Fästningswerken, påbegannte år 1621, fullbordades på Stadens bekostnad.
- 1653 tilldelades Staden Fri- och Stapelslags-rättighet.

1655. Första Garnisonen, af Sverste Larmens Regimente.
- 1661 börjades handel på Frankrike.
- 1663 uppfördes Gymnasiehuset af sten.
- 1666 börjades handel på England.
- 1669 den 1 Januari afbrann Stadens södra del, emellan Kungs- och Drottningportarne, intill östra Hamnen.
- = = den 10 Maj afbrann Christinå Kyrka och den delen af Staden som låg emellan Stora och Lilla Bommen och Drottningporten.
- 1672 den 11 Augusti hade Christinå Kyrka hunnit så isländslättas, att Gudstjenst kunde der åter hållas.
- 1680 fick Staden värfwad Garnison under Sverste Macksens befäl, samt Inwånarne inqvartering och Kronhufvet Gudstjenst.
- 1681 blef Alshebergiska Grafshoret wid Lyska Kyrkan uppbyggdt.
- 1687 börjades förbättringen å Fästningswerken genom stennurars uppförande.
- 1700 anbefalles tyftor på Stadens bryggor och hus.
- 1719 bombarderades Elfsborgs Fästning af Tordensfölb.
- 1721, natten till den 15 April, afbrann Gustavi Domkyrka med Gymnasium och 213 hus emellan östra och westra Hamnen.

1722 den 25 Maji, war Gustavi Domkyrka så ifråndsatt, att Gudstienst kunde der åter förrättas.

1726 anlades Stadens Fattighus för 170 Fattige.

1731 wisade sig Silen i myckenhet i Göttheborgska Skårgården, och betydlig fängst stödde.

• • Den 14 Juni utfärdades Konungens Privilegium för ett Ostindiskt Compagnie. Första Skippet affglade ifrån Göttheborg i Februari månad 1732; det återkom från Canton i Augusti 1733, och Intereßenterne erhöles, i twenne utdelningar, 75 proCents avance.

• • Detta år börjades Lands- Cancelliet och Ostindiska Huset att byggas.

1737 inrättades Stadens Varnhus och erhöil af Konungen ett Reglemente den 11 Februarii 1748.

1746 i Januari inträffade åter en eldswåda, som ströckte sig från stora till lilla Tommen, inom norra stora och östra Hamnegatorne och förtärde Lyffa Kyrkan, Commendantshuset, Nederlags-huset, Stadens Corps de Garde med Material och Spruthus, tillika med 196 privata hus. Denna eldswåda gaf anledning till en beständig Brandwakt, uti hwars underhåll hwarje Husägare blef ålagd att deltaga.

1757, på Konung Gustaf III:s födelsedag, den 24 Januarii, inrättades Timurgre-Varnhuset af här-

- varande Frimurare-Samhället och kallades Prins Gustafs Barn- och Koppympningshus.
- 1774 inrättades ett Compagni, till ibfande af Hvals-fistfångst wid Grönland och Straat Davis.
- 1778 stiftades Östheborgska Vetenskaps- och Witterhets-Samhället.
- 1782 i Mars Månad blef Sahlgrenska Sjukhuset wid Masthamnen färdigt.
- 1787 den 19 No. kl. 7 om aftonen gafs sbersta gängen watten wid Kungsporten utur de från Kallehäcks Källa inledde rbr.
- 1788 börjades gamla Wärens anläggning.
- • den 10 Augusti inwigdes Orgelverket i Christine Lyfka kyrka.
- • i October nekades en ständtlig Norrsk Armée, men Staden räddades genom underhandlingar, slutet tillstånd och fred.
- 1791 den 5 Julii afbrann det i Masthugget anlagda Porter-Bryggeriet.
- 1792 den 2 Mars, kl. 11 om aftonen, utbröt eld på Drottninggatan, hwilken blef så häftig, att inom 15 timmar, hela tredje Dwarteret, jemte allt brännbart af det i Canalen anlagda Sockerbruket lades i aska. 110 byggnader blewo rof sbr lågorne och 600 hushåll hawsille. Stadan wårbe-
rades till 50 tunnor Guld,

1793 den 10 April, kl. 11 f. m., kom elden lös på Dvarnberget i 5:te Dwarteret, då 63 hus afbrunna och endast trenne af alla på berget varande byggnader räddades. Genom denna eldsväda blef en mängd Fattige husvilla.

• = den 6 November lades Grundsten till Casernbyggnaden.

1794 den 3 Februari, kl. 11 om natten, utbrast eld på Sillegatan, och, ehuru genom bristiga anstalter, den södra sidan af samma gata, jemte några hus å den norra sidan, samt 4 hus å södra sidan af Kronhusgatan, räddades, så blefvo likväl de öfrige på 90 Tomter åt Lille Tommen belagne hus, ödelagde, hvarigenom 84 Husägare förlorade sina egendomar.

1798 den 12 December invigdes Predikstolen och Altartafeln i Tyska Kyrkan.

1801 den 22 Julii upprestes vid Kallebäck's Källa en wacker, med inscription försedd Sten, till minne af Konung Gustaf III:s Nådiga befall herstädes den 17 Nov. 1787, då Hans Maj:it behagade gifwa Källan namn af Gustafs Källa.

1802 den 20 December war åter en, för Östheborg olycklig dag; då nemligen elden utbröt kl. 3 om morgonen från ett hus på Kyrkogatan och innan

fl. 10 om aftonen var hela andra Qvarteret, undantagandes Gynnastii och Skolbyggnaden, förvandladt i askhögar. Den präktiga Domkyrkan, Evangeliska Brödra = Församlingens wäl inrättade hus, den nyligen färdigblefna Judiska Synagogan, den wästra Frimurare = Logen, samt 179 privata hus blefwo rof [†]lägorne och 2761 Mantalskrifne Personer huswille. Skadan beräknades till minst en million R:dr och olyckan förswärades betydligen för Husägarna derigenom att härwarande Brande Contoret ej kunde betala mera än 42 och en half procent.

1803 den 10 Junii öppnades Östheborgs nyare Discout.

= = 3 Sept. månad blefwo (inåst på Borgerskapet's befofinad) Arut-Capeller uppförde wid Gullbergs Skans, Billingen och Nye Nabbe. Wid samma tid utgäfwos de första Skattsedlar till den 1799 stiftade Fattigförbrjnings- och Arbetshus = Inrättningens widmagthållande.

1804 den 11 Maji inwigdes Stadens nya Begravningsplats utom Drottningporten.

= = den 1 Nov., fl. 2 om natten, utbrast eld från ett hus wid hörnet af Kungse och Magasinsgatorne

finngatorne och spridde sig med sådan häftighet omkring att innan kl. 10 påföljande förmiddag hela nedra delen af första Qvarteret, hwilket ända ifrån Stadens anläggning stått ofskadadt, jemte alla, på det tätt bebyggda Ditterhålleberget belägne husen, afbrände. Endast Residencehuset, Cancelliet, en del af Casern, fyra enkla hus wid Carl's Port, Lazarettet och en Kronans Materialbod kunde räddas. Antalet på de personer, hwilka wid denna brand blefwo huswille uppgafs till 8000 och de afbrände husen till minst 200.

1805. Till föreforrande af widare olycka för Casern från de nästgränsande husen inlöste Staden detta år de 17, emellan Sklunds- och Casern-gatorne belägne tomter för 873 R :r 41. 5 Banco, hwilka sedermera blifwit planerade och stenfatte. Under detta år börjades nedfattandet af huggne Stenpelare kring Stadens hamn-canaler.

1806 lemnades åt Herr Doctorn m. m. Pehr Dubb en Guld-Medaille med dess bröstbild (titlida med någre bylle af Silfwer) som Worgerskapets Äldste lätit slå till betygande af deras erkänsla för den nit bemärdte Herre wisat för Fattighörsförbringens stiftande och för Inrättningens bestånd. Ät Herr Sverer-Directeuren Brunjansson blef af-

wen en dylik Medaille lemnad till erkänsla för dess
wärd om Arbets-Huset.

* = den 20 December inwigdes Frimurare-Logen.
1807 d. 19 Oct. skänkte Gustaf IV Adolph till Staden
alla Fästningsskinnier från S:t Erics östra bastion
och rundt om till Badslugubastionen, med wilkor,
att denna del af Fästningen skulle wara raserad
inom 10 år, och så utlagd i qwarter, som då fast-
ställd ritning utwisar. D. 1 November börjades
raseringen å huise sidor af Kungs- och Dröttnings-
portarne.

1808 d. 20 Februari afbrände Lisebergs Sockerbruk.
* = den 21 Februari aflemnade Magistraten och
Borgerskapet's Äldste till Landshöfvingen, Genera-
len m. m. Herr Baron Carpellan, en Gulds-
Dosa med Stadens-Wapen emalseradt, till tack-
saghets-betyg för dess nit att utverka Nådigt till-
stånd att få rasera de, för Staden numera, ej
nyttiga Fästningswerken. De 200 Ducater hwar-
med dosan war spådd bestående bemäldte Herre till
förfärdigandet af 6 stycken Silfwer-Ljusstakar
med Östheborgs Wapen, hvilka, jemte dosan,
skulle blifwa ett Fideicommiss i Familjen. Dese
sick han afwen se färdige men de blefwo ej begag-
nade förr än ikring hans likfista wid Begravnings-
festen den 5 Januari påföljande året 1809.

- • Uti Juni afbrann Fattigsförbrjningens Barnhus wid Drottning-Porten.
- • Uti Augusti blef Juidiska Synagogan wid Drottninggatan färdig och inwigd.
- • Den hösten blef det för den Studerande Ungdomens härbergerande upbyggda Contubernium färdigt, hwilket kostat omkring 1994 Rdr Banco och hwartill Stadens Innewånare bidragit med 1784 Rdr Banco.
- • Detta år byggdes 6 stycken Canon-Stupar att lemnas till Kongl. Maj:ts och Kronans disposition och hwartill 11073 Rdr 16 s. Banco woro insamlade; men wid årets slut måste liffullt nytt sammanstoft göras för att fylla bristen af det som Länet trenne Canon-Stupar kostat utöfwer den inslutna summan.
- 1809 upphörde Sillen att gå till Oddeborgs Skärgård.
- 1810 öfnades den af Kongl. Öftha Artilleris Militaire och Civil-Stat, med bidrag af Ortens Innewånares frifolighet stiftade, Frihofan för ett hundrade Soldatbarn, hwilken blef benämnd Prins Oscars Skola.
- • erhöål Öftha Canal Discout sitt Privilegium.
- 1811 den 10 Julii fastställdes Stadens nya Noterings-skyldighet till $12\frac{1}{2}$ Man; ($\frac{3}{4}$ Man be-

räknades på Hospitalets ägor.) Stadshjorden ansågs utgöra omkring 1300 Tunneland. 50 Tunneland lika med ett Hemman och enligt Riksdagsbeslutet utgör 2 Hemman en Karl.

den 1 October började den nya, för Borgerskapets räkning etablerade Skjuts-Inrättningen sin verksamhet. Skjuts-Committéen hade den 8 förutgående Augusti sin första sammankomst — således blef på 7 veckor det fullbordadt som så många år förgäfvets varit önskad.

1813 den 19 September, en Söndag, kl. half 8 f. m. utkom eld på Kronhusgatan från ett af de, vid 1794 års brand räddade trädhusen och, oaktadt allt beivrande kunde ej något Trådhus i Stadens fjerde kvarter räddas; flere af de sedan 1794 upbyggde Stenhusen blefvo äfwen mer och mindre skadade. — Antalet på de afbrände och skadade husen steg till 96 och emellan 15 och 16 hundra personer blefvo huslösa; men äfwen nu hastade människovännen till snar hjälp — Brands-Committéen emottog 51292 Rdr 30 β Banco till de olyckliges undersködd, och till Medborgares ära bör nämnas att 47092 Rdr 30 β Banco insamlades inom Staden och Förstäderne.

Detta är blefvo tredje wåningen af Commens-

dantshuset och den mindre byggnaden på Nådhus-
gården färdige.

1813 inköptes af Staden Ostindiska Compagniets
Sjöhamn Klippan och hälften af dess hus här i
Staden.

1814, om Sommarens begyntes tredje våningens
upförande å Nådhuset hwilken, jemte de öfrige
förbättringarne, blef färdig om hösten 1817.

• • wid samma tid börjades med murens upföran-
de kring nya begrafsningplatsen. Den reparerades
1820.

1815, d. 31 Mars, höll här inrättade Bibel-Säll-
skapet sin första allmänna sammankomst. Contri-
buenterna utgjorde då 503 och den under förra å-
ret insamlade summan 6381 Rdr Banco.

• • den 21 Maj eller Helga Trefaldighets Söndag
blef den nya Gustavi Domkyrkan hbgdliggen in-
wigd af Herr Doctorn, Commendeuren, Biskopen
m. m. J. Wingård. Dess församling hade då
i 12 år och 5 månader skiftewis med Tyfka Förs-
samlingen begagnadt Christine Tyfka Kyrka.

• • den 10 December eller andre Söndagen i Ab-
vent blef den nya, af sten upförda, Fattighus-
Kyrkan inwigd. Den gamla trädkyrkan inrättades
år 1767.

• • detta år inrättades Söndagskolan för Handwerks-Geseller och gossar,

1816 i Augusti blef Stora Theaterhuset färdigt och invigningspjecen upfördes den 12 i samma månad.

1817 den 26 October var efter ett halft års reparation Christinå Lycka Kyrka ifärdig med nya bänkar, fensler, utwidgad Altardiff, m. m.

• • denna höst planterades Alléerne på nya Begravningsplatsen.

• • Wid samma tid blefwo tredje våningen af Luftkammaren och flere å denna byggnad gjorde reparationer och förbättringar färdige.

1817 blef Judiska Nationens Begravningsplats utwidgad och det derå upförde Grafchoret färdigt.

1818 blef Invalidhuset för gamla orkeßsa Artillerister inrättadt af Kongl. Öfwa Artilleris Officers-Corps.

1819 om våren blef Watten-Reservoiren på Storstorget färdig,

• • om hösten blefwo Grafchoret på nya Begravningsplatsen samt Artilleri-Stallen färdige.

• • wid denna tid blef Sparbanken inrättad.

• • wid samma tid blef den ombyggade Mindre Theatern färdig, och första Spectaclet upfördt derstädes den 19 Newember.

1820 d. 29 Mars kl. 6 om morgonen kom elden
 ihl i Frimurare-Samhällets hus, då hela inre bygg-
 naden eller Loge-rummen med alla deruti waran-
 de meubler m. m nedbrände. Mot middagen
 inträffade en ryelig händelse genom matsalsmurens
 nedramlande hwarigenom 15 menniskor krossades
 och någre swårt skadades. — Den insamlade sum-
 man till de olyckliges Enkor och Bårn utgjorde 2777
 Rld: 20 þ Banco.

= d. 29 September kl. 5 om morgonen utkom
 eld på Kronowarfwet, hwarigenom Warfskyrkan,
 Kronostallar, Corps de Garde och en del af
 Chefshuset jemte 8 a 10 private hus nedbrunno.
 = d 28 October började Drejel-Commissionen
 sin werksamhet.

= d. 30 Oct. kl. 1 om natten utkom eld från
 Fattigfribrigningens wedmogasin (uti så kal-
 lade Holtermanska Baraqven) hvilket innehöll om-
 kring 200 faunmar wed. Denna eld blef lyckligt-
 wis hindrad att widare utbreda sig; men hade fun-
 nat blifwit ganska wädlig, emedan Lilla Berget, som
 utgör grannskapet, är endast bebyggdt af trähus.
 = . Detta år nedrefs Carlöport (kallad äfwen
 Helsingårdsporten efter de fångne Ryssar som arbe-
 tat wid dess uppbyggande.)

1821. Nyårsdagen började Christinå Swenska str:

samling att begagna den nya Psalmboken och förste Söndagen i Adwent Domkyrko-Sörsamlingen. Den 7 Maj 1820 war den redan antagen af Garnisons-församlingen.

= = d. 27 April kl. 2 om natten kom eld till på Stampen, men blef dämpad sedan 4 hus hade nedbrunnit.

= = d. 12 Augusti kl. 10 om aftonen blef åter eld till, nära Barfässkajen i Masthugget, hvilken, innan kl. 6 påföljande morgon, hade lagt 44 hus på Stadens och 39 hus på Landets grund uti alla och hvarigenom 732 personer blefwo husville.

1822, i Januari, gick Ångbåten af stapelen och benämndes Braut Åmund.

= = planterades träd på gamla Serwägsplassen till beredande af ett promenadeställe inom Staden.

= = flyttades Sahlgrenska Sjukhusinrättningen ifrån dess mindre beqväma hus wid Masthamnen till det af afl. Herr N. Otterdahl är deuna stiftelse donerade hus wid hörnet af Spannmåls- och Sofra Hamngatorne.

= = detta år blefwo nya Stenbron wid Gamlesta-den samt Landvettersvägen fulländade.

1823 anlades Nya stora Alléen, hvilken består af 1075 stycken alnträd planterade uti fyra rader på

en sträcka af circa 3240 alnar. — Medlersta Alléen för åkande och ridande har en bredd af 20 alnar och de båda sido-alléerne hvardera 10 alnar. Herr Afsefor Kall har härtill skänkt 500 Trän, Hr. Commerce-Rådet Efinan 80 och Hr. Frånhandlaren Söderberg 50.

• • denna år upbyggdes wid Skelundsgatan ett Skolhus för Prins Oscars Skola.

1823 nedtogs gamla Gymnasii- och Skolhusbyggnaden wid hörnet af Kung- och Westra Hamngatorne.

1824 nedrefs Högwallen å Stortorget och inflyttades uti Stadshuset hwilket nu blifwit förstärkt genom en väknings påbyggnad och åtskillige reparationer.

• • upbyggdes Manégen wid wallen midt för Kungsgatan.

• • d. 18 November lades Grundsten till Nya Kyrkan för Förenade Warfs- och Majornas Församlingar utaf Hr Landskapsdingen m. m. Grefwe Rosen och H. Biskopen m. m. af Wingård, och blef den tillkommande Kyrkans namn: Carl Johan.

= = d. 21 November inwigdes nya Orgwerket i
Fattighuskyrkan och d. 28 i samma månad Pre-
dikstolen i Domkyrkan.

= = d. 1 December blef Gdthiska Förbundets flifta-
de Skola uti Mdsindahl inwigd af Hr. Biskopen
m. m. af Wingård.

Rättelse:

Sid. 8 rad. 7, står: rof lågorne — läs: rof för lågorne

Tilläg

wid

Strödda Antefningar

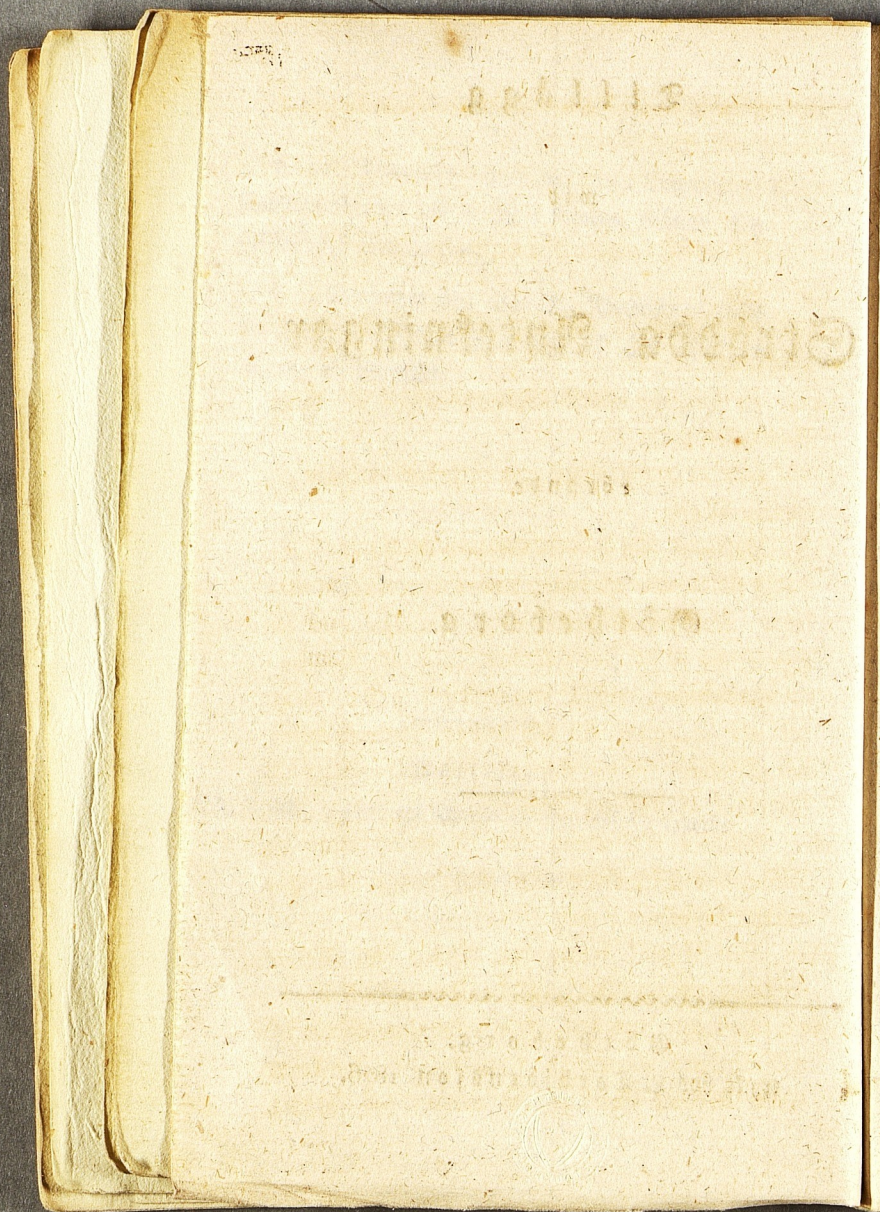
rörande

Göteborg.

Göteborg,
tryckt hos L. Torbjörnsön 1826.

Före Stadens anläggning.

- År
1303. Anlades af Konung Birger II Gullbergs Fästning.
1473. Erhöll Nya Eddese Stadsprivilegier af Sten Sture den äldre.
1526. Blef åt denna Stad nya förmåner tillagda af Gustaf Wasa.
1549. Flyttades Ny Eddeses Borgare till Gamla Elfsborgs Stad wid Klippan, hvars uppkomst är obekant. Des handling har ej varit betydlig; men sedan denna Stad jemte Slottet 1563 af Danskarna uppträndes, erhöll Borgerskapet 1587 rättighet att återflytta till des fordna boningsplatser, nu så kallade Gamle Staden, med nya friheter och förmåner af Konung Johan III.
1607. Anlades af Konung Carl IX en ny Stad på Hisingen å Färgestads- eller Vidsebo-ågor som han kallade Gdtheborg; men
1611. Blef så wäl denna nya Stad, som Gamla Elfsborg och ny Eddelse, af Danskarna förstörde.
1612. Den 28 Juni blef, efter tappert motstånd, likwäl slutligen Gullbergs Fästning af Danskarna under Konung Christian IV intagen och förstörd.

1618. Om sommaren utsåg kung Gustaf Adolf den Store platsen hwarest det nya Wästerborg skulle anläggas.

Efter Stadens anläggning.

1620. Blef Superintendentsenhetet härstädes inrättadt.

1624. Blef en Canal från Wästerdahlströmen inledd till Staden, och Gamla Jernvägen grundlagd, som först 1690 blef färdig.

1627. Inwigdes Stadens Hospital af Super-Intendenten Pehrnius och

1630. Stadens Trivial-Skola.

1635. Börjades handel på Spanien enligt Drottning Christinas tillåtelsebref af den 17 Maj samma år.

1642. Uppfördes Krono-Magazinet wid Magazinsgatan; samma år anlades Apothequet Enhörningen.

1644. War fältslag på Ranängen, hwaruti Swenskarne, anförde af General Harald Stafe, segrade öfver Danskarna under Hannibal Sehesteds befäl.

1646. Gjordes början med Ny Elfsborgs Fästnings anläggning, hvilken blef färdig 1654.

= Detta år upphäfde Drottning Christina Gamla Wäster Stadsprivilegier.

= Detta år anlades första Reparebanan härstädes.

1648. Blef Stadens Slußqvarn färdig.

1649. Den 28 April erhöll Tyfka Skolan sina privilegier af Drottning Christina.

1650. Anlades det första Boktryckeri härstädes.

1658. Lemnade Dannemarf uti Moskifofka Freden den 26 Febr. utom flera andra förmaner, äfwen Bohus-Län, till Sverige.

1660. War här Riksdag, under hwilken Konung Carl X Gustaf den 13 Februari slutade sina dagar i en ålder af blott 37 år efter $5\frac{1}{2}$ års regering, och Konung Carl XI hyllades å Riksfalen, som då war uti det närwarande Kronhuset.

= Detta år raserades Gamla Elfsborgs fästning.

1664. Den 22 Januari erhöi Gymnasium ett Stipendium af Fru Margareta Dyre, född Switfelt, hwars rånför endast, efter donationens föreskrift, tillfalla Studerande från Bohus-Län; men genom Reductionen 1693 skedde den förändring, att en del af Råntorne skulle anses som en Kongl. begäfring, och utdelas äfwen åt Gymnasierne från andra orter i Stiftet.

1665. Förwandlades Superintendentsembetet till Biskopsbänne.

1666. Uppbyggdes Krono = Bageriet wid Drottningporten.

1670. Uti November blef Stadens Rådhus färdigt, efter N. Tessins upprättade ritning, på den af Riks-Cancelleren Grefwe Magnus Gabr. de la Gardie dertill inbörpta plats.

1680. Anlades Apotheket Strussen, sedan Stjernan, nu Kronan kalladt.

1687. Anlades Skansen Gullberg eller Westgötha Lejon, der fordom Gullbergs fästning varit, och Skansen Kronan på så kallade Nyssås af Konung Carl XI.
1695. Blef af Konung Carl XI Magistratens Stat fastställd, sådan den nu finnes; ty, ehuru förändrad 1716, återställdes den likväl 1720, då Åsven Kåmners-Rätten fick sitt närvarande stic hwilken likväl redan 1630 blifwit inrättad.
1700. Blef Landshöfdingesätet hitfördragdt, och till Residence bewilljades det af Kronan inlösta, Öfrefwe Lennart Torstensons hus. Länet fick nu namn af Götheborgs och Bohus-Län.
- = Anlades Nya Barfwet och Willingen.
1704. Anlades här en större Klädesfabrik med färgeri och öfriga inrättningar.
1723. War Gymnassii-Huset efter branden åter i ståndfatt.
1727. Uppfördes Tullkammaren och Vackhuset, samt å Stora Torget Garnisonens Högwakt.
1728. Öbrjade Biskop Eric Benzelius den yngre, att härstädes inrätta ett Gymnassii-Bibliothek.
- = Uppbyggdes Slagtares Försälgnings-Bodar wid Slustorget.
- = Stadens Curhus anlades wid Skelunds-gatan; flyttades 1814 till det af Staden inköpta gamla Eattuns-Tryckeriet.
1731. Inlöste Staden det näst intill Rådhuset belägs

na Grefliga Alshenbergiska Huset till inrättande af
Commendants-Hus.

— Donerade Commerce-Rådet Sebast. Tham 2000
Daler Silfvermynt till Lyfka Skolan, af hvars
ränta, fattiga, bättre Mäns söner, skulle erhålla
fri undervisning.

— Blef så kallade Sahlgrenska Sockerbruket uti Gam-
le Staden färdigt.

1733. Uppfördes Auktions-Kammaren.

1734. Den 14 Oktober erhöi Handels-Societeten sitt
närvarande fastställda Privilegium.

1735. Donerade Lector J. Ramzius ett Capital af
4,405 D:r Silfvermynt till Gymnasium.

— Anlades här första Sattuns-Tryckeriet.

1736. Första Pappersbruket.

1746. Erhöi härvarande Engelska Reformerta Fbr-
samlingen tillåtelse af fri Religionsöfning. — Från
1822 äger den ständig Lärare.

1754. Synnades härvarande Frimurare-Logen.

1758. Uti Juni blef åter Stadens femte Qvarter hem-
sökt af en svår eldsvåda, då mer än hundra, se-
dan 1746 års brand uppförde private, jemte nå-
gra publique Hus, lades i aska; men Lyfka Kyrkan
med Skolhus, Rådhuset och Åbyggnaderne på så
kallade Lilla Berget räddades.

1759. D. 16 Maj fastställdes beräkningen af Magi-
stratens rösträttighet wid publique wal, på det sätt

- ett hvarje Borgmästares antages till 2 proCent, och hvarje Rådman till 1 proCent af totala walfumman.
1764. Inrättades här en afdelning af Stora Munskantzler-Oden.
1765. Finnas redan Gdteborgs Myheter wara utgifna.
1767. Sälldes Willinska Fattig-Fristolan, till en bbrjan för 17 barn; nu äger den emellan 4 a 500.
1772. Anlades Trädplanteringen från Drottningport till Fattighusen.
1773. D. 16 Okt. blef i Råder fastslådt att Swenskt Gubstfenskt Fulle, alternativt med den Lyska, för rättas uti Christine Lyska Kyrka, till hwilket ändamål äfwen förste Swenske Kyrkoherden då till förordnades.
1774. Öbrjades med utgifwandet af Gdteborgs Allehanda.
1776. D. 7 Okt. toa allmänna Lyftkändningen å private husen sin början.
1778. D. 10 Augusti erhö Gdteborgska Wetterns Flax- och Bitterhets-Samhället Kongl. stadskäffelse å sine Stadgar.
1780. Uti Augusti blef Lyska Kyrkotornet färdigt. — Det påbrjades uti Maj 1779.
- Detta år gjordes början med export af Bergmoska.
1781. D. 25 Maj utfärdades Magistratens Nya

- Beursordning, hwarefter Göttheborgs Beurs d. 13 i samma månad öppnades.
1784. Gaf Stats-Rådet och Riddaren Herr E. Abnew till Sahlgrenska Sjukhuset ett Capital af 1650 Rdr Specie, till fond för underhållandet af en beständig Frisång, under Lambergska Familjens disposition.
1785. Den 11 Oktober århöll härwarande Evangeliska Brödra-församlingen Nådlig tillåtelse för sammankomsternas och andaktsöfningars hållande.
1786. Utkom Göttheborgs Tidnings Örsta Ärgång.
- Den 9 Febr. berättigades Högkeri-Jöfare, genom Kongl. Resolution, att inrätta Societé.
1787. Inwägdes Mariebergs Begravningsplats och en provisionel Kyrka uppfördes.
1794. Stiftades Mariebergs, och 1797 Drgröpte, Fattig Fri-Skolor.
1795. Den 3 December utfärdades Konungens Nådiga Utslag för Högkeri-Handlarnerne, om lika frihandel härstädes som uti andra Rikets Städer, och berättigades dem att hafwa sina Fullmäktige bland Stadens Medle.
1797. Förenade sig Goldinu-Sällskapet om en Frisångs beständiga underhållande å Sahlgrenska Sjukhuset för fattiga Sjömän. — Detta Sällskap lär redan på 1760talet härstädes existerat, men perioswis upphört med sina sessioner.

1799. D. 1 Okt. blef Casernbyggnaden färdig.
1800. D. 14 Augusti öppnades Trollhätte-Canalen till genomfart. — D. 22 Maj 1794 hade Aktieägarna härstädes haft första sammankommet.
1801. Upplöstes härvarande Stedingska Infanteri-Regementet och blefvo 6 Compagnier införlifvade med Götha Artilleri och 2:ne med Volontairerne.
1802. D. 6 April hade härvarande Sällskapet Parvtricol sin första sammankomst.
- = D. 12 Nov. testamenterades af Segelsbinnaren Joh. Chr. Wulf, enligt 1 mom., Rigs 500 R:dr till Stadens Fattighus, 350 R:dr till Wilinska Friskolan, 400 R:dr till Frimurare-Barnhuset och 500 R:dr till Wattungsbningen samt, enligt 6 mom., Råntan af 5500 R:dr till Stadens mest behöfwande sängliggande Fattige, isynnerhet wid Domkyrko-Församlingen.
1803. Af d. 29 Mars, år nya Byggnadsordningen, och af d. 22 Maj 1805 den förnyade Brandordningen.
1804. D. 13 Nov. invigdes Evangeliska Brödras Församlingens nya Andaktsrum.
1807. D. 19 Aug. utfärdades Kongl. Maj:ts Bref om en Politie-Kammars inrättande härstädes.
- = D. 22 Nov. utbröt eld uti Tracteur M. Bloms wid Kyrko- och Fredsgatorne belägna stenhus, som förtärde allt brännbart uti så wäl detta, som det närlintill belägna huset.
1808. Om sommaren ankom hit en Engelsk Flotta

- med hielptroppar, under General Moor's befäl, till undsättning uti då warande frig med Ryssland och Dannemarf; men hwilka ej blefwo begagnade.
1809. Uti November tog Fattigförörjnings-Inrättningen uti Kullförsamlingarne sin bdrjan.
1810. Uppfördes på de nya Tomter Staden genom Wallraseringen erhållit, första stenhuset af Herr Laur. Segerling, Gbtha Källare kalladt.
- = Detta år gjordes här bdrjan med fabricerande af Bressla.
1811. D. 16 Sept. utgafs första Numren af Tidningen Afsonbladet och med 1812 bdrjades Tidningen Gbtheborgs-Posten.
1813. D. 4 Nov. stiftades Gbtheborgs Stads och Stifts Bibelsällskap.
- = Detta år blef Grofhandlanden N. N. Lorents Porterbryggeri färdigt.
1814. Bdrjade härwarande Brandstodsfbreningen sin werksamhet.
1815. Utgafs den första graverade Planfarta öfwer Gbtheborg med Stadens nya utwidgning, genom Herr Afsefor Geo. Edwegrens omsorg och på dess bekostnad.
- = D. 25 Juni stiftades Gbthiska Förbundet; auto-
riseradt genom Konungens Nådiga Bref af d. 10
Juni 1817.

1816. Stiftades Östheborgs och Bohus Låns Landt-
hushålls-Skiffkap.

= Inrättades Skeppsgöfve-Skolan å Nya Warfwet.

1817. Ofordes af Herrar v. Reis & Magnußon bdr-
jan med Bomullswäfverier härstädes i stort, som
utwidgades 1820 genom anläggning af Wronsbahls
Fabrique, hvarföre de äfwen af Hans Maj:t, en-
ligt Bref af d. 28 Aug. 1821, erhöilo hwardera
en större och en mindre Guldmedaille, den sednare
att bära på bröstet uti Kongl. Wasa-Ordens band.

1819. Stiftades Fruntimmers Förenings-Skolan,
hwarest omkring 18 fattiga bättre Mäns Döttrar
erhålla fel undervisning. Inrättningen står un-
der H. M. Drottningens Höga beskydd.

= Erhölt Handels-Societeten det, enligt afledne H^r
Grosshandlaren Jonas Sernströms Testamente do-
nerade Capital 16666 R:dr 32 st. B:ko, af hvars
Månta 1000 R:dr B:ko årligen d. 29 Mars till
10 st. fattiga Köpmåns-Enför utdelas med 100
R:dr till hwardera.

= Med detta år upphörde årliga afgiften till nya
Begravningsplatsen, och d. 15 Dec. 1820 upplö-
stes, efter erhållen decharge, den hittills warande
Committeen.

1820. Blef det af Staten till Biskopslogement inbep-
ta hus färdigt till inflytning.

1821. Uti April blef det af Staden köpta Domproffshuset färdigt till inflyttning.

= Natten emellan den 10 och 11 Oktober afbrann Målaren Lefflers hus i Masshugget, och 8 dagar derefter 4 hus uti så kallade Hästbagen wid Majorna.

1822. Den 23 Sept. öppnades Odtha Canals förening med Sjön Wenern och Trollhätte Canal, hvarigenom för Odtheborg, till en brjan communication med alla fring Sjön Wetteren belägna platser erhöles. — Canal-arbetet börjades 1810. — När den blifwer färdig utgör förbindningen emellan Nordsjön och Östersjön eller från Odtheborg till Söderköping 36 Mil och 1141 alnar.

= Detta år börjades med så kallade Heilbornska Sopphuset, hwilket sedan 1824 förestås af Herr J. A. Rosing, hwarest 140 à 150 fattiga personer dagligen erhålla fri Middagsmat.

= Detta år pryddes Lyffa Kyrkan utwändigt med Nya Wapenhus och inwändigt med wackra Nummertastor. — Kyrkogården stensattes på Södra, och träd planterades på Norra sidan.

1824. Den 13 Febr. blefwo från allmänna Brand-Contoret genom Herr Landsbbsdingen m. m. Grefwe Rosen, Guldmedailler tilldelte; Herr Deconomie-Directeuren Laur. Segerlind, Kapiten Gustaf Melin och Handlanden samt Dryggaren Joh. Nilberg

Difon, med Konungens Nådiga tillåtelse att bära dem uti rödt band på bröstet, till wittfordande om deras utmärkta nit wid de flere Eidswädder, då de warit Befälhafware wid Sprutorne. Såsom belöningar utdeltes äfwen Silfwermedailler.

= Den 6 November lemnades till Herr Hofw. Lieut. Henschen en Gulddosa från Magistraten och Worsgerstapet, för des nit att understödja Stadens önskan att få inflytta Högwaken uti Stadshuset.

= Wid årets slut erhöil Handels-Societeten en donation efter afledne Brukspatron Niclas Holsterman af 4000 R. dr W. ko, hwars ränta skulle tillfalla Enkor och barn efter fattiga Handlande härstädes. 1825. Detta år uppfördes Tornet å Domkyrkan och bérjan gjordes med des Kopparbetskänning. — Kronhuset undergick reparation och erhöil nya fönster och bänkar, genom Nådigt anslag af Allmänna Statemedlen. Nya Byggnaden för Swenska Korporherden wid Tyfka Församlingen blef färdig och Skolstaten samt Klosteren fingo derigenom utwidgade bekwänligheter.

1739 Utkom Herr Eric Cederbours's beskrifning om
Staden Göttheborg.

1814 och 1815 Utgaf Herr P. A. Granberg sin Göt-
theborgs Stads-Historia och beskrifning 2:ne delar.

Anmärkte Errata i första Häftet af Strödda
Anteckningar om Göttheborg.

- Sid. 11, rad. 4, står: Drottninggatan; skall vara: Kors-
fogatan.
- 14, rad. 23, — att Sparbanken blef inreddad om
hösten 1819; skall vara: om hö-
sten 1820.
- 15, rad. 14, — att Dreghel-Commissionen började
sin verksamhet år 1820; skall wa-
ra: år 1819.

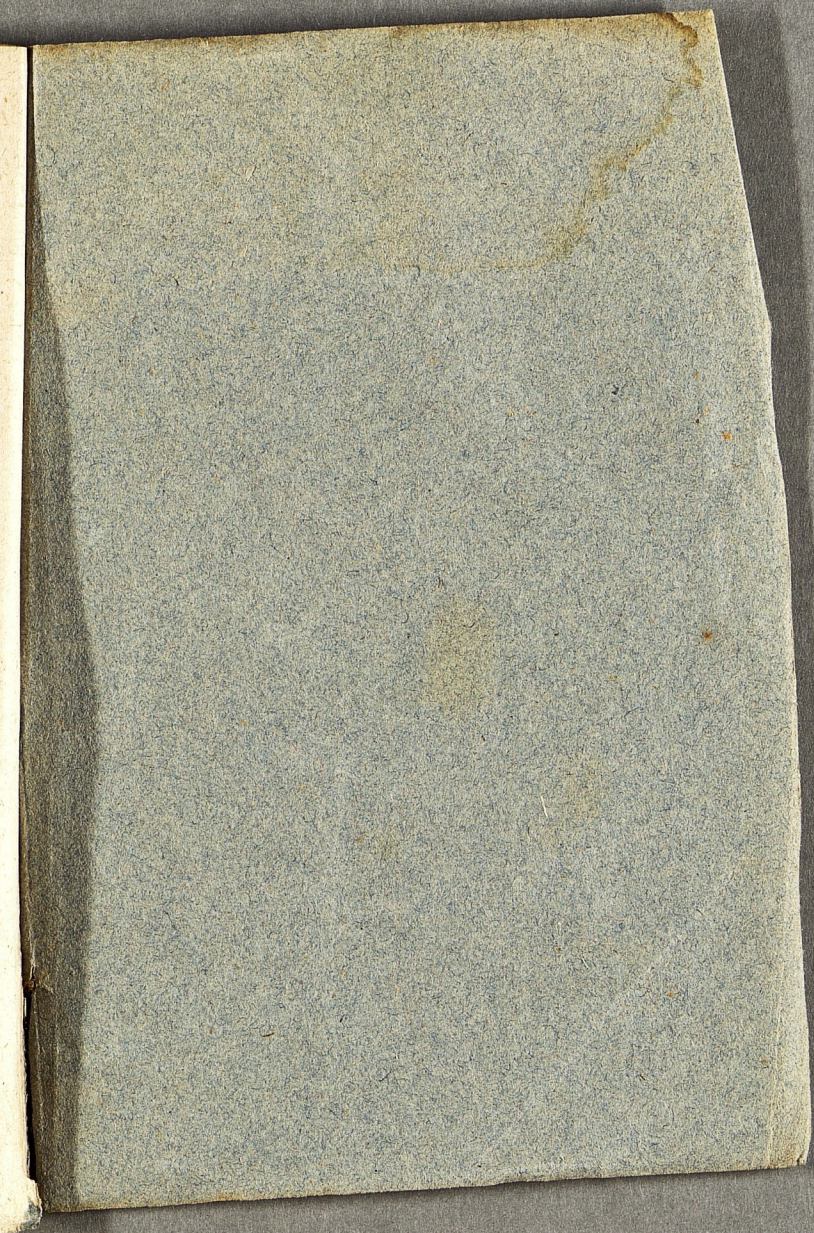

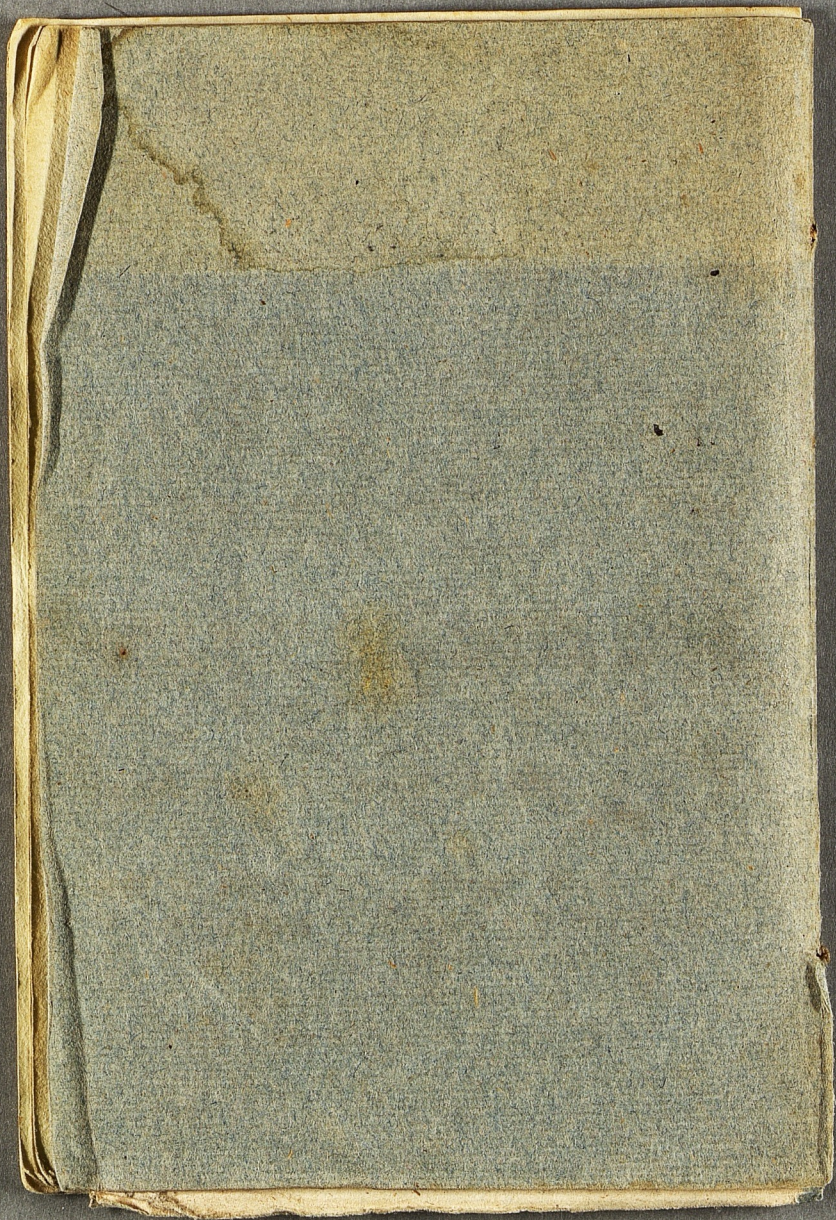
1-20. Hier ist die Beschreibung
des Buches
1814. 20. 1814. 20. 1814. 20.

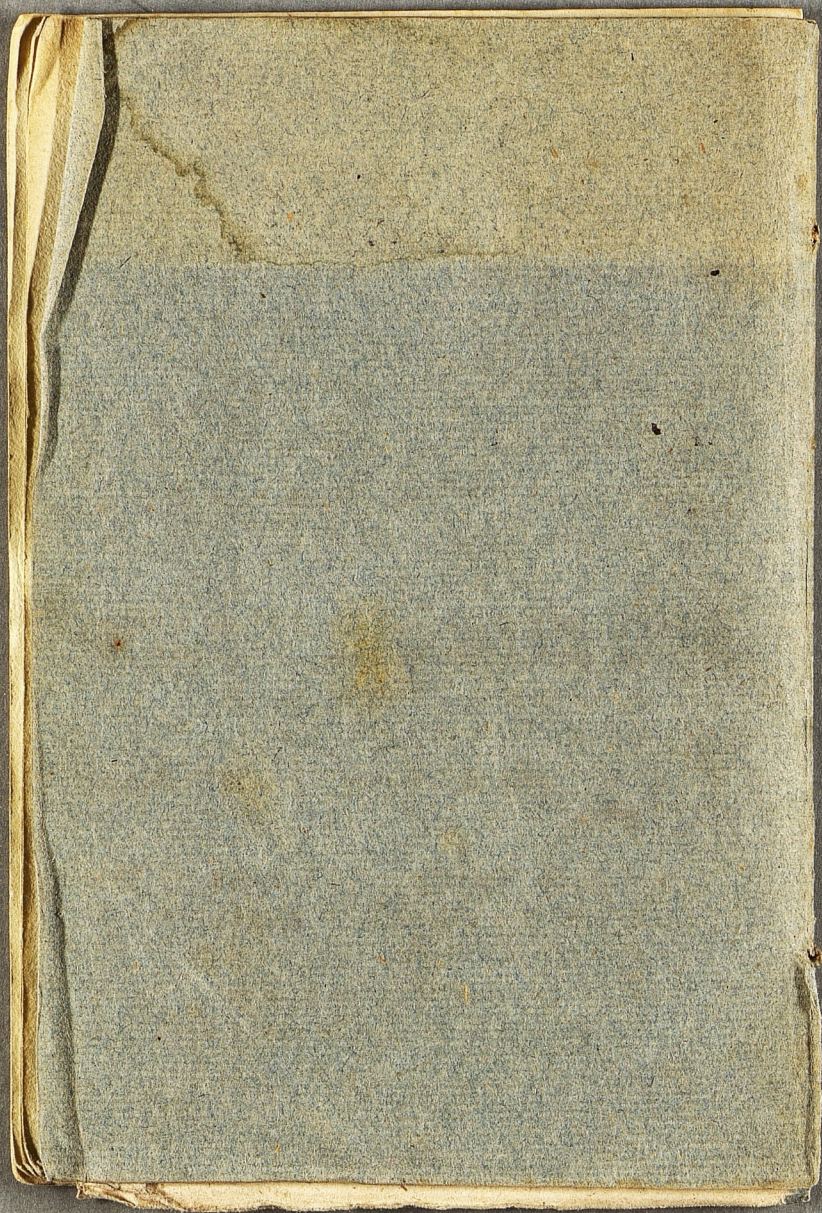
Handwritten title or header text, possibly a list of contents or a specific entry.

- 1-20. Hier ist die Beschreibung
- des Buches
- 1814. 20. 1814. 20. 1814. 20.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a date.

www.books2ebooks.eu